

STANISŁAW TYSZKIEWICZ

„Sylwan“ w służbie leśnictwa polskiego

«Сыльван» в службе польского лесного дела

“Sylwan” in service of Polish forestry

Czasopismo „Sylwan” powstało z inicjatywy grona ludzi ożywionych obywatelską troską o stan lasów polskich uosabiających im dobro narodowe. Przed 150 laty, kiedy rozpoczynało swoją działalność, nie miało możnych protektorów, jak współczesne mu czasopisma leśne za granicą. Możliwość zrealizowania podjętej inicjatywy zawdzięczano osobliwym warunkom, jakie przejściowo zaistniały na tym skrawku dawnej Rzeczypospolitej, któremu na kongresie wiedeńskim nadano nazwę Królestwa Polskiego. Miało być ono na zawsze związane z Rosją przez osobę cara, który miał być jednocześnie królem polskim.

Decyzję kongresu słusznie nazywa się „czwartym rozbiorem”. Granicami z 1815 r. przecięto etnicznie polskie ziemie jeszcze brutalniej niż w 1795 r., a rozbiór ten uzyskał międzynarodowe sankcje także innych państw Europy — sygnatariuszy pokoju paryskiego. Królestwo Polskie otrzymało ustrój monarchii konstytucyjnej z konstytucją głoszącą liberalizm, utrzymującą wprawdzie reprezentację narodową o podobnej strukturze jak w minionym Księstwie Warszawskim, lecz w istocie sankcjonującą przewagę władzy wykonawczej — rządu a, szczególnie króla. Król utrzymywał pełnię władzy wykonawczej i jemu tylko przysługiwała inicjatywa prawodawcza oraz absolutne veto w stosunku do uchwał sejmu (3).

Konstytucja Królestwa deklarowała wśród najważniejszych praw obywateli: prawo do języka narodowego w życiu publicznym, wolność druku, sprawowanie urzędów tylko przez Polaków lub naturalizowanych cudzoziemców. Po przejściach, jakich kraj doświadczył w minionym półwieczu, ta ograniczona autonomia dawała obywatelom możliwość podjęcia programu działania nazywanego później „pracą organiczną”.

Ogólny zarząd lasów w Królestwie Polskim należał do Komisji Rządowej Przychodów i Skarbu, przy której działała Dyrekcja Jeneralna Lasów Rządowych. Stanowisko dyrektora generalnego powierzono Ludwikowi Platerowi, jedynemu chyba podówczas w kraju człowiekowi z wyższym wykształceniem leśnym, autorowi pierwszej nowoczesnej książki polskiej z zakresu leśnictwa pt. „Rzecz o gospodarstwie leśnym”, wydanej w Wilnie w 1807 r. Ukończywszy studia w Niemczech, z dawna przodujących w leśnictwie, Plater czerpał stamtąd wzory przy organizowaniu

Referat wygłoszony na sesji PTL w dniu 25 września 1970 r.

od podstaw zarządu lasów rządowych. Skorzystanie z obcych doświadczeń pozwalało na szybkie postępy w zaprowadzeniu ładu w gospodarstwie leśnym. Wymagał tego zły stan ówczesnych lasów, zwłaszcza prywatnych, których w kraju było prawie trzykrotnie więcej niż rządowych (11).

O intensywności prac Jeneralnej Dyrekcji Lasów Rządowych może świadczyć jej działalność normatywna w latach 1816—1818. Wyraziła się ona w 1816 r. w wydaniu 4 rozporządzeń i 3 instrukcji, w 1817 r. — 2 rozporządzeń, 2 instrukcji i 2 uzupełnień do instrukcji, w 1818 r. — 3 rozporządzeń, 3 instrukcji i określeniu organizacji 4 różnych instytucji leśnych. Większość tych aktów normatywnych pozostawała w mocy przez dziesiątki lat, stanowiąc podstawę organizacji administracji i zagospodarowania lasów (9).

Były to czasy, gdy przy wysokim poziomie nauk ogólnych w kraju — co było następstwem okresu oświecenia i wynikiem działalności Komisji Edukacyjnej i Towarzystwa Przyjaciół Nauk — nauki leśnictwa w ogóle nie było. Organizator leśnictwa w lasach rządowych, L. P l a t e r podjął więc jednocześnie rolę promotora w dążeniu do kształcenia i przygotowania kadr dla administracji leśnej.

Świadczyć o tym może fakt, że wśród wspomnianych wyżej 23 aktów prawnych wydanych przez Jeneralną Dyrekcję LR trzy dotyczyły pierwszej wyższej szkoły leśnictwa w kraju. Były to mianowicie: rozporządzenia z 1816 r. w sprawie założenia szkoły leśnej i z 1818 r. o utworzeniu Szkoły Szczególnej Leśnictwa oraz akt (także, z 1818 r.), ustalający jej organizację (9).

Utworzenie Szkoły Szczególnej Leśnictwa w 1818 r. przy Uniwersytecie Warszawskim (założ. 1817 r.) umożliwiło zaangażowanie do niej profesorów nauk przyrodniczych i sprzyjało rozwojowi nauki leśnictwa. W wyniku bliskiego współdziałania profesorów UW i leśników wykładających w szkole, głównie zatrudnionych w Jeneralnej Dyrekcji LR, doszło w 1820 r. do założenia czasopisma „Sylwan”. Zapewniało to czasopismu nie tylko wysoki poziom publikowanych rozpraw, monografii i artykułów, lecz także dawało rękojmię oddziaływania na ogół leśników oraz ułatwiała kształcenie się młodzieży i jej przygotowanie do stosowania wiedzy w praktyce gospodarczej.

Czasopismo, założone jako kwartalnik, finansowane było przez osoby prywatne, bez zasiłku władz krajowych i dlatego już w pierwszych latach powstały trudności w jego wydawaniu (10).

Pierwszy tom (1820) został powtórzony w 1822 r., a roczniki 1824—1826 nie mogły się ukazać. Wysoki poziom czasopisma nie odpowiadał zapewne większości leśników. Takie prace jak rozprawy ekonomiczne Fryderyka S k a r b k a, czy monografia botaniczna Michała S z u b e r t a, założyciela Ogrodu Botanicznego w Warszawie, nie zachęcały do prenumeraty czasopisma nieszkolonych praktyków, zatrudnionych wówczas w leśnictwie.

Komisja Rządowa Przychodów i Skarbu zobowiązywała wszystkich urzędników leśnych do prenumerowania „Sylwana”, a redakcja czyniła starania, żeby czytelnicy otrzymywali jak najwięcej odpowiadających im wiadomości, zwłaszcza z zakresu uprawy leśnej (hodowli lasu), zachowania lasów (ochrony), użytkowania lasów, łowiectwa i in. Oprócz więc prac naukowych, oryginalnych czy przekładów z literatury obcej, głównie nie-

mieckiej, lecz także francuskiej (np. o zadrzewieniach przydrożnych) i in., publikowane artykuły omawiające technikę wykonywania prac zawodowych, jak wyluszczenie nasion, sposoby tępienia szkodników itp. (12). „Sylwan” spełniał ważną rolę upowszechniania wiedzy o lesie i o postępie w doskonaleniu gospodarowania jego zasobami.

Publikowanie pełnego osobowego składu „Królewskiego Korpusu Leśnego” z podaniem stanowiska i miejsca pracy, jak również ważniejszych rozporządzeń zwierzchnich władz leśnych, wydatnie zwiększało atrakcyjność czasopisma dla pracowników leśnych w służbie rządowej.

Brak jest danych o tym, kto był głównym redaktorem pierwszych trzech tomów „Sylwana”. Redagował je zapewne zespół jego założycieli z dyrektorem **Platerem** na czele, poczynając od tomu czwartego (1827 r.) redaktorem głównym był **Juliusz Brincken**, leśnik z Niemiec z wyższym wykształceniem i stażem zawodowym, wykładający w Szkole Szczególnej Leśnictwa, w 1816 r. zaangażowany przez **Platera** na stanowisko nadleśniczego jeneralnego. Jego zastępcą w latach 1834—1841 został **Franciszek Cielecki**¹, naczelnik wydziału leśnego KRPIŚ. W latach 1841—1858 „Sylwan” wychodził pod redakcją **Kazimierza Janczewskiego** — profesora oddziału leśnego w Instytucie Gospodarstwa **Wiejskiego** w Marymoncie.

W „Sylwanie” tego okresu, nazwanym później „Sylwanem Warszawskim”, oprócz wydatnego wkładu profesorów Szkoły Szczególnej Leśnictwa, zaznacza się wyraźnie wpływ szkoły niemieckiej, głównie w zakresie rozwiązywania zagadnień organizacji gospodarstwa i administracji. W krótkim okresie (1820—1830) dzięki wysiłkowi przodujących jednostek, czasopismo udatnie zapoczątkowało swą działalność, choć ustosunkowanie się do niego szerszych kół leśników było na ogół bierne. Jeżeli słusznie nazywa się „Sylwana” pomnikiem polskiej kultury i polskiego leśnictwa, to trwałość tego pomnika zawdzięczamy założycielom czasopisma, którzy potrafili postawić je na mocnych fundamentach wiedzy, umiłowania lasu i poczucia obowiązku służby dla społeczności.

Zryw patriotyczny, Powstanie Listopadowe, wywołuje represje zaborcy i znaczne pogorszenie warunków pracy obywatelskiej.

Po zastąpieniu konstytucji „statutem organicznym”, ograniczeniu odrębności kraju do spraw natury administracyjnej, formalnie utrzymane prawa obywatelskie pozostały martwą literą. Carat upodabniając instytucje Kongresówki do istniejących w Rosji (szkolnictwo, kodeks karny, system monetarny, rekrutacja wojskowa itd.) zacierał stopniowo ich narodowy charakter. Stanowiska zwierzchnie obsadzano Rosjanami, język rosyjski stawał się stopniowo językiem urzędowym (6).

Walka z kulturą polską przejawia się między innymi w likwidacji Uniwersytetu Warszawskiego i Towarzystwa Przyjaciół Nauk. Przestaje również istnieć Szkoła Szczególna Leśnictwa i dopiero w latach 1840—1857 w Instytucie Gosp. Wiejsk. w Marymoncie działa także oddział leśny.

Wielu uczestników powstania, a wśród nich leśników, zesłano na Syberię bądź chroni się na emigracji.

Do tych ostatnich należy **Ludwik Plater**, pełniący w Paryżu 1831 r.

¹ **Cielecki** przez nieświadomość długo w swym wieku pisał się **Cieleckim**, lecz pod koniec swego życia sprostował tę pomyłkę (4).

rolę dyplomatycznego agenta rządu powstańczego. Zmarł w 1846 r. w Wielkopolsce.

W lasach rządowych utrzymał się jednak polski personel administracyjny. Co więcej, przygotowane przez Szkołę Szczególną Leśnictwa kadry leśników, właśnie od lat trzydziestych ub. stulecia, coraz bardziej wyróżniają się w pracy zawodowej. Duży wkład wielu z nich do nauki i praktyki leśnictwa udokumentowany jest w „Sylwanie” (Reschief, A. Hollak, J. Bromirski, K. Wydrzyński, M. Reumann i in.) bądź w postaci książek (A. Auleitner, A. Połujanski — wychowanek Instytutu Leśnego w Petersburgu i inni) (11). W dobie usuwania języka polskiego z urzędów leśnych pracują oni (J. Haczewski, W. Kozłowski) nad polskim słownictwem leśnym. Szczególnie wartościowa jest praca Kozłowskiego, kierownika Szkoły Leśnej Praktycznej w Bodzentynie, a mianowicie pierwszy w dziejach polskiego piśmiennictwa „Słownik leśny, bartny, bursztyniarski i orylski” (Sylwan 1845 r. t. XXII). Do końca swego istnienia w zaborze rosyjskim (1859) czasopismo zachowuje postawę patriotyczną; gdy zlikwidowano Dyрекcję Jeneralną Lasów Rządowych, a lasy podporządkowano rolnictwu, „Sylwan” jest pozbawiony nie tylko poparcia... ale nawet tolerancji u nowej władzy zwierzchniej.

Wkład czasopisma do leśnictwa polskiego w tym okresie tak scharakteryzował Jan Miklaszewski w swej wypowiedzi na ogólnopolskim zjeździe leśników w Krakowie w 1907 r.

„To co zamieszczano w „Sylwanie” miało charakter kształcący zarówno pod względem teoretycznym jak i praktycznym i stanowi dorobek naukowy polskiego rodzimego leśnictwa. Te 24 tomy „Sylwana” (1820—1858 r.) stanowiły w owym czasie główne źródło książkowe leśnictwa nie tylko w Królestwie Polskim, ale i w innych ziemiach Polski” (8).

Dopiero po upływie ćwierćwiecza na południowych ziemiach dawnej Rzeczypospolitej, nazwanych przez zaborcę królestwem „Galicji i Lodomerii” powstały warunki do kontynuowania działalności czasopisma. Zanim te warunki osiągnięto, po rewolucji 1848 r. i uzyskaniu autonomii w 1867; gospodarstwo leśne w tej dzielnicy o lesistości 26% znajdowało się na poziomie budzącym poważną troskę.

Na niekorzystny stan lasów wpłynęło wiele czynników, głównie wyprzedawanie przez rząd austriacki dawnych królewskich (już od końca XVIII wieku) i zatrudnianie cudzoziemskich leśników w pozostałych lasach rządowych, stanowiących niespełna 15% powierzchni leśnej kraju. W większości prywatnych lasów (zajmujących 2 mln ha a należących do 3400 właścicieli) prowadzono złą bądź nieudolną gospodarkę (13, 5, 7). Wynikało to także z utrwalania się kapitalistycznej formy ustroju ekonomicznego, z rozwoju przemysłu i wzrostu zapotrzebowania na drewno przy słabym jeszcze pozyskaniu węgla kamiennego.

Obywatelska troska o szatę leśną kraju i dążenie do usunięcia leśników cudzoziemców doprowadziły do utworzenia w 1874 r. Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego we Lwowie. Zwiększała się odtąd stale liczba przygotowanych do zawodu leśników — wychowanków tej szkoły, a dla ochrony ich zawodowych uprawnień oraz interesów leśnictwa w ogóle pilną stawała się potrzeba odpowiedniej organizacji. Aby nie należeć do stowarzyszeń wydających czasopisma w języku niemieckim polscy leśnicy

założyli w 1882 r. Galicyjskie Towarzystwo Leśne, które w 1883 r. wznowiło wydawanie „Sylwana”. Choć podobnie jak dawniej w Królestwie Kongresowym nie miało czasopismo opieki i poparcia ze strony czynników rządowych, to jednak znalazło się w lepszym położeniu, jako organ stowarzyszenia o prężnej i wielokierunkowej działalności (7).

Wydawany we Lwowie „Sylwan” informował społeczeństwo o działalności Towarzystwa, o zagadnieniach omawianych na jego dorocznych walnych zjazdach, odbywających się w coraz to innej miejscowości i połączonych ze zwiedzaniem miejscowych gospodarstw leśnych. Były to zagadnienia gospodarki leśnej wiążące się z gospodarstwem narodowym, jak metody gospodarowania, zalesiania nieużytków, gospodarka wodna w górach, nadmierne wyręby w prywatnych dobrach, przerosty łowiectwa, walka ze szkodliwymi owadami i wiele innych (5). Publikowane były w „Sylwanie” wartościowe prace stanowiące przyczynki do rozwoju teorii i unowocześnienia praktyki leśnictwa jak również wiadomości o leśnictwie za granicą. Głównymi autorami współpracującymi z „Sylwanem” byli w tym okresie: Henryk Strzelecki — pierwszy dyrektor Krajowej Szkoły Gospodarstwa Lasowego, Emil Hołowkiewicz, J. Brodowicz, Wł. Spausta i inni, a później także leśnicy z Kongresówki: J. Hutorowicz, J. Miklaszewski, W. Rogiński i in. Mimo początkowego braku większego zainteresowania czasopismem ze strony ogółu leśników i niechętnego ustosunkowania większości właścicieli lasów, poczytność jego stopniowo wzrastała.

„Sylwan” zamieszczał także wygłaszane na zgromadzeniach referaty, nawiązujące do rocznic ogólnonarodowych, jak np. setna rocznica urodzin Adama Mickiewicza czy 50 rocznica Powstania Styczniowego. W publikowanych sprawozdaniach GTL odzwierciedla się żywa jego działalność oraz więź z praktyką i życiem politycznym społeczeństwa polskiego (5).

Galicyjskie Towarzystwo Leśne, wśród kilkuset swych członków (w różnych latach od 470 do 950), jednoczyło około 30% wszystkich leśników z lasów prywatnych i państwowych oraz około 3% właścicieli lasów. W społeczności tej zawsze znajdował się zespół aktywistów, który przy pomocy czasopisma stanowczo występował w obronie niszczonego lasu, skutecznie zwalczał spekulantów, wytykał niedołęzną bądź zacofaną gospodarkę w lasach prywatnych. Na łamach „Sylwana” był też reprezentowany pogląd, że lasy prywatne należy objąć administracją krajową bądź je wykupić dla ochrony przed zagładą (E. Kesselring, I. Szerbowski, „Sylwan” 1901 r.) (5).

Dużą rolę w pracach Towarzystwa pełnili kolejni redaktorzy „Sylwana”: 1883—1886 r. A. Nowicki (komisarz inspekcji leśnej), 1887—1891 i 1896—1904 r. Wł. Tyniecki (dyrektor Wyższej Szkoły Lasowej) (5), 1892—1895 r. K. Acht (docent Politechniki Lwowskiej i zarządca lasów państw.) oraz w latach 1905—1919 St. Sokołowski (profesor Wyższej Szkoły Lasowej). Szczególnie dużo zawdzięcza leśnictwo polskie wytrwałym w pracy redaktorom Tynieckiemu i Sokołowskiemu — uzdolnionym wychowawcom młodzieży, wybitnym leśnikom, wytrawnym autorom i wzorowym obywatelom (5, 6).

Ważnym osiągnięciem Galicyjskiego Towarzystwa Leśnego było zorganizowanie w 1907 r. w Krakowie, na 25-lecie istnienia Towarzystwa,

pierwszego ogólnopolskiego zjazdu leśników, stwierdzającego jedność polskich leśników, mimo iż dzieliły ich granice trzech zaborów. Zjazd uznał „Sylwana” — jako jedyne na ziemiach polskich czasopismo wydawane w rodzimym języku oraz dobrze reprezentujące interesy leśnictwa — za organ ogólnopolski. Redaktor St. Sokołowski potrafił tę uchwałę w znacznym stopniu zrealizować.

Przez dwa pierwsze lata po odzyskaniu niepodległości państwa polskiego „Sylwan” był jedynym w kraju czasopismem leśnym. Galicyjskie Towarzystwo Leśne przeistoczyło się w Małopolskie TL, a w 1925 r. przyjęło nazwę „Polskie Towarzystwo Leśne”, próbując swą siecią organizacyjną objąć cały kraj. W okresie istnienia II Rzeczypospolitej Polskiej w pełni do tego nie doszło i głównym zasięgiem działania PTL pozostała Małopolska.

Dużym zmianom uległy w tym okresie warunki pracy zawodowej i społeczne zadania leśników.

Od 1919 r. działał w kraju Związek Leśników Polskich, który od 1921 r. przybrał nazwę Związku Zawodowego Leśników w Rzeczypospolitej Polskiej.

W ramach tej organizacji, zajmującej pierwsze miejsce, zarówno co do znaczenia w leśnictwie jak i liczby członków, znaleźli się głównie pracownicy lasów państwowych. Byli wśród nich liczni członkowie PTL — leśnicy z Małopolski, rozproszeni na różnych stanowiskach w całym kraju.

Czasopismo pod nazwą „Las Polski”, założone w 1921 r. jako organ Związku Leśników, uzyskało dużą popularność, przynajmniej w pierwszym dziesięcioleciu, podejmując obronę społecznych i materialnych interesów leśników.

Związek Zawodowy Leśników w RP, skupiający w swych szeregach zdecydowaną większość pracowników leśnictwa wypowiedział się za upaństwowieniem lasów prywatnych i bez zastrzeżeń popierał politykę władz w odniesieniu do lasów państwowych. Żarliwym rzecznikiem upaństwowienia wszystkich lasów był K. Bielański — sekretarz Centralnego Zarządu Związku Zaw. Leśn. i członek PTL (2). Polskie Towarzystwo Leśne pozostawało natomiast na stanowisku, że należy zachować prywatną własność leśną oraz krytycznie odnosiło się do zmieniających się koncepcji organizacji centralnych władz i struktury leśnictwa w kraju.

Mimo pewnych rozbieżności między PTL i ZZL oba stowarzyszenia i ich czasopisma działały zgodnie w walce ze wzrastającą w Polsce dewastacją lasów. Nie zapobiegała jej obowiązująca ustawa o ochronie lasów nie stanowiących własności państwa, a inne ustawy (o odbudowie kraju, daninie leśnej, reformie rolnej itp.) przez wadliwe opracowanie przyczyniały się raczej do niszczenia lasów.

Z publikowanych w „Sylwanie” artykułów można wnioskować, że PTL, mające wśród swych członków przewagę przedstawicieli lasów prywatnych, które zajmowały około 60% powierzchni leśnej kraju, było dobrze zorientowane w ich stanie zagospodarowania i potrzebach, a do państwowej gospodarki leśnej odnosiło się krytycznie, lecz obiektywnie.

Wśród 752 członków PTL (według wykazu w „Sylwanie” z 1924 r.) procentowy udział poszczególnych grup przedstawiał się następująco: lasy prywatne 50% (w tym leśnicy 44 i właściciele lasów 12%), lasy państwowe 16%, wyższe uczelnie leśne 16% (w tym pracownicy nauki 3%, studenci

Politechniki Lwowskiej 13%), przemysł drzewny 2%, leśnicy praktykujący samodzielnie i inne osoby — 12%.

„Sylwan” w przeciągu 21 lat istnienia w okresie międzywojennym, pisze W. K r a j s k i (4), pozostawał wierny swej tradycji z czasów GTL. Z taką samą jak dawniej pasją i bezkompromisowością demaskował i piętnował wszelkie przejawy lub zamiary dewastacji lasów. Odważał się alarmować przy tym nie tylko społeczeństwo, ale swymi memoriałami stale niepokoił Ministerstwo Rolnictwa, M. Skarbu, Sejm, Rząd i inne miarodajne władze i urzędy”.

W pierwszym dziesięcioleciu omawianego okresu czasopismo „Sylwan” odzwierciedla żywe zaangażowanie Towarzystwa w wymianie poglądów nad aktualnymi problemami organizacji leśnictwa w odbudowującym się państwie, świadczy o większym zainteresowaniu ogółu zagadnieniami praktycznymi, ma charakter czasopisma problemowego.

W drugim dziesięcioleciu, gdy w kraju powiększa się wydatnie kadra leśników z wyższym wykształceniem, a istniejące trzy wydziały leśne na wyższych uczelniach (w Warszawie, Lwowie, Poznaniu) wymagają większej liczby pracowników nauki i stwarzają im stanowiska pracy, czasopismo nabiera cech teoretyczno-naukowych. Nie znajduje to aprobaty u praktyków — inżynierów zatrudnionych w terenie. W związku z tym od 1935 r. czasopismo ukazuje się w dwu seriach: seria A, zawiera rozprawy naukowe zaś seria B — artykuły o charakterze bardziej popularnym i sprawy Towarzystwa.

Poza pracownikami nauki ośrodka lwowskiego — C. K o c h a n o w s k i m, A. K o z i k o w s k i m, Sz. W i e r d a k i e m, L. S u c h e c k i m, Fr. K r z y s i k i e m i in., publikują w „Sylwanie” także autorzy z Warszawy — Wł. J e d l i ń s k i, W. N i e d z i a ł k o w s k i, M. S o k o ł o w s k i, J. G r o c h o w s k i i in. oraz z Poznania — J. P a c z o s k i, S. S t u d n i a r s k i, T. W ł o c z e w s k i i in., jak również młodzi naukowcy z tych trzech ośrodków. Znamienną cechą tego okresu (1919—1939 roku) rozwoju czasopisma było zjawisko, nie występujące w innych okresach, a mianowicie względna równowaga w udziale autorów reprezentujących teorię i praktykę.

Przez 20 lat okresu międzywojennego (1920—1939) redaktorem „Sylwana” był prof. dr Szymon W i e r d a k z Wydziału Inżynierii Lasowej Politechniki Lwowskiej. W trudnych warunkach wydawniczych, przy nakładzie nie osiagającym nigdy tysiąca egzemplarzy i braku trwałych podstaw finansowych, prof. W i e r d a k potrafił podnieść poziom czasopisma i stworzyć dlań właściwą pozycję międzynarodową wśród czasopism leśnych również w krajach, w których nauka leśnictwa zajmuje poczesne miejsce.

Po przerwie wywołanej przez drugą wojnę światową Towarzystwo wznowiło swoją działalność w 1946 r., a od 1947 r. „Sylwan” wychodzi znowu w stolicy.

Zanim mogło to jednak nastąpić polscy leśnicy spełniali już pierwsze swoje zadanie w odradzającej się ojczyźnie. Grupy operacyjne leśników, powstające tuż za przesuwającymi się ku zachodowi frontami radzieckich i polskich armii, organizowały od podstaw administrację leśną. Po potwornym okresie niebywałego w dziejach ludobójstwa, zdziesiątkowana kadra leśników musiała wówczas starczyć, by objąć w posiadanie lasy i zacząć

w nich gospodarzyć na powracających do macierzy dawnych ziemiach piastowskich.

Rychnie reaktywowanie Towarzystwa i „Sylwana” świadczyło o sile, z jaką aktyw zawodowy odczuwał potrzebę ich istnienia, a warunki, które stworzyła Polska Rzeczpospolita Ludowa, umożliwiły Towarzystwu i „Sylwanowi” rozwój dawniej nie osiągany.

Czasopismo współdziała w realizacji celów Towarzystwa określonych w statucie i odzwierciedla jego działalność i inicjatywy podejmowane w trosce o rozwój nauki leśnictwa. Służy ono publikowaniu prac z zakresu szeroko pojętego leśnictwa i wybranych zagadnień z technologii drewna i drzewnictwa oraz informuje o postępach leśnictwa w kraju i za granicą. Wielu autorów wyraźnie preferuje publikowanie swych prac w „Sylwanie” ze względu na jego stosunkowo krótki cykl produkcji oraz znaczny zasięg.

Towarzystwo w drodze wymiany wysyła „Sylwana” do 84 instytucji w 28 krajach 5 kontynentów, w tym do 63 instytucji w 20 krajach europejskich. „Sylwan” jest także prenumerowany przez około 150 instytucji i osób z 11 krajów na 3 kontynentach, jest referowany w 5 bibliografiach, niektóre prace w nim zamieszczane są w całości przedrukowywane w zagranicznych czasopismach.

Pracownicy nauki, reprezentujący niekiedy wąskie zakresy wiedzy, odnajdują za pośrednictwem „Sylwana” ludzi o podobnych zainteresowaniach za granicą; nawiązują się kontakty i bezpośrednia wymiana myśli, przyspieszające postęp badań w danej dziedzinie. Specjalistyczne przyczynki i doniesienia, traktowane przez praktyków jeszcze przed kilkunastu laty jako „wiedza hermetyczna” i zbędny balast w czasopiśmie, nie budzą obecnie zastrzeżeń. Już nieraz zdarzyło się, że przedmiot pracy, który bezpośrednio po opublikowaniu był obojętny dla ogółu, staje się po kilku latach interesujący i bliski życiu zawodowemu.

Krytyka ze strony leśników z terenu, dotycząca publikowania przez czasopismo niedostatecznej liczby artykułów bezpośrednio użytecznych dla praktyki miała, jak się wydaje, słabe uzasadnienie, ponieważ istnieje wiele podręczników o średnim i wyższym poziomie zawierających praktyczne informacje. Jednocześnie zaś we wskazywaniu i omawianiu zagadnień nowych, istotnych dla gospodarstwa, a nie uwzględnionych jeszcze w literaturze — nikt nie może zastąpić praktyków. Oni pierwsi powinni zabierać głos, gdy stykają się w terenie z niedostatkiem wiedzy o lesie i niewystarczającym zaspokajaniem rosnących potrzeb bazy technicznej gospodarstwa leśnego.

„Naczelnym obowiązkiem uczonego — pisze Bernal — jest wskazać, jak trzeba pewne rzeczy wykonywać, podczas gdy zadaniem inżyniera jest ich wykonanie”.

W sensie praktycznym inżynier obarczony jest znacznie większą odpowiedzialnością, aniżeli uczonego. Nie może on zbyt po polegać na abstrakcyjnych teoriach: musi oprzeć się zarówno na tradycjach doświadczeń przeszłości, jak i wypróbować nowe poglądy (1). W leśnictwie nauka wysuwa się na pierwsze miejsce jako ważny czynnik utrzymania i rozwoju produkcji. Historia nauki wykazuje, że posiadanie konkretnego celu, nieraz o charakterze całkiem praktycznym, stanowi niemal niezbędny warunek odkrywania rzeczy nowych. Samo dostrzeżenie problemu jest rzeczą bez

porównania trudniejszą, niż znalezienie dłań rozwiązania (1). Dlatego niezbędna jest pomoc praktyków w dostrzeganiu potrzeb, ustalaniu ich hierarchii, a więc i określaniu problematyki badań naukowych w leśnictwie — dziedzinie wiedzy opartej na doświadczeniu.

Dla pracownika nauki nie rozstającego się z uczelnią, jak to się zdarza, od rozpoczęcia studiów aż do osiągnięcia emerytury profesorskiej, utrzymanie kontaktu z praktyką ma ogromne znaczenie. Czasopismo, z którym współpracują zarówno naukowcy jak i praktycy, nie może wprawdzie tego kontaktu w pełni zastąpić, ale przynosi korzyści obu stronom.

Artykuły nadsyłane do czasopisma przez leśników z frontu pracy mogą być skutecznym bodźcem dla innych autorów, przeto wykorzystanie ich jest uzasadnione nawet wtedy, gdy swą formą ujęcia odbiegają od formy przyjętej dla czasopism naukowych.

W ciągu 24-letniej działalności czasopisma w PRL uwydatniają się dwa okresy. Przez pierwsze 8 lat „Sylwan” był wydawany własnymi środkami Towarzystwa i tylko sporadycznie otrzymywał zasiłki od resortu leśnictwa; ukazywał się wtedy nieregularnie i to jako kwartalnik lub dwumiesięcznik, a rocznik obejmował średnio 38 ark. wydawniczych. W drugim okresie, kiedy PTL znalazło się w kręgu opieki Polskiej Akademii Nauk i korzystało z dorocznych dotacji na wydawnictwa, „Sylwan”, wychodząc jeszcze przez 6 lat jako dwumiesięcznik, od 10 lat ukazuje się już jako miesięcznik; rocznik obejmuje obecnie około 100 ark. wydawniczych.

Nakład czasopisma, w okresie ćwierćwiecza, ulegał znacznym zmianom, mianowicie od 1600 do 4000 egz. Ostatnio, dzięki rozszerzeniu kręgu odbiorców na nadleśnictwa, nakład ustabilizował się w wysokości 3500 egz.

W pierwszym dziesięcioleciu redaktorami głównymi „Sylwana” byli: prof. Szymon Wierdak (1947—1948), prof. Waław Niedzialkowski (1949 r., w latach 1947—1948 zastępujący prof. Wierdaka), prof. Tadeusz Włoczewski (1949—1955) i prof. Tadeusz Gieruszynski (1955—1956 r.). Od maja 1956 r. do chwili obecnej redaktorem jest prof. Stanisław Tyszkiewicz, a jego zastępcą dr Jan Zeliho.

W tworzeniu czasopisma współdziała wielu autorów, reprezentujących poszczególne działy i specjalizacje. Bez ich udziału i inwencji w wyborze i naświetlaniu tematów o bezpośrednim znaczeniu dla życia czasopismo utraciłoby charakter miesięcznika. Zwiększający się krąg czytelników, daje też możliwość korzystania ze współpracy z autorami z obcych krajów.

Interesujące jest zestawienie obrazujące działalność czasopisma w poszczególnych etapach jego rozwoju (tab. 1). W okresie 150 lat, które upły-

Tabela 1

Dorobek wydawniczy „Sylwana” w różnych okresach

Miejsce i okres ukazywania się czasopisma	Liczba tomów	Liczba arkuszy wydawniczych w stosunku do całej objętości „Sylwana” (1820—1970) w %
Warszawa 1820—1858 r.	24	12,0
Lwów 1883—1918 r.	36	27,8
Lwów 1919—1939 r.	21	14,8
Warszawa 1947—1954 r.	8	8,3
Warszawa 1955—1970 r.	16	37,1

nęły od założenia „Sylwana” zrealizowano 114 roczników o ogólnej objętości 3652 arkuszy wydawniczych.

W stuleciu, w okresie rządów zaborców, „Sylwan” objął 39,8% całkowitej liczby arkuszy wydawniczych, czyli niespełna o 3% więcej od bieżącego okresu, tj. 16 lat pod opieką PAN.

Analiza tematyki i rodzajów publikacji, jakie utrwalono na kartach czasopisma, stanowi wdzięczny temat do specjalnego studium, na które dotychczas się nie zdobyliśmy. Tutaj natomiast przedstawimy pokrótce nieco danych o trzech okresach zawartych w latach 1919—1970, a obejmujących 60,2% całości „Sylwana”. W tabeli 2 zestawiono udział autorów według środowisk.

Tabela 2

Środowiska reprezentowane przez autorów współpracujących z „Sylwanem”

Środowisko pracy autorów artykułów	Okres		
	1920—1939	1947—1954	1955—1970
	Procent		
Terenowe gospodarstwo leśne	45,5	3,7	11,4
Centralne urzędy leśne	1,0	4,5	5,6
Instytut Badawczy Leśnictwa	1,0	46,2	26,6
Uczelnie leśne	39,0	31,4	35,3
Inne uczelnie i zawody	12,5	13,8	15,8
Zagranica	1,0	0,4	5,3

Dane te wykazują rażące zmniejszenie się udziału autorów ze środowiska pracy w terenie, wysoki i wyrównany we wszystkich okresach udział autorów z uczelni leśnych (średnio 35,2%) oraz z innych uczelni i zawodów (średnio 13,7%), udział Instytutu niski przed 1939 r. a dominujący (46,2%) w pierwszych 8 latach po wojnie wskutek publikowania w czasopiśmie biuletynu Instytutu, wreszcie stopniowy wzrost udziału autorów z centralnych urzędów leśnych i zagranicy, najmniejszy wprawdzie, ale w jednej i drugiej grupie przekraczający już 5%.

Informacje o charakterze publikowanych materiałów i niektóre inne liczby charakteryzujące roczniki czasopisma w omawianych trzech okresach przedstawiono w tabeli 3.

Tematyka artykułów problemowych i przyczynków naukowych, bądź krótkich doniesień autorskich o rozprawach drukowanych gdzie indziej, może być kształtowana przez Komitet Redakcyjny w stopniu dość ograniczonym.

Redakcja stosunkowo rzadko występuje z inicjatywą opracowania określonych tematów przez wytypowane osoby spośród przedstawicieli władz resortowych, autorów stale współpracujących z czasopismem lub specjalistów spoza leśnictwa.

Prace lekarza, historyka, ekonomisty, architekta czy prawnika, wiążące się choćby luźno z problematyką leśną budzą z reguły zainteresowanie i są chętnie widziane przez czytelników „Sylwana”.

Praca Redakcji polega głównie na ocenie i selekcji artykułów, także przy pomocy recenzentów oraz często na poprawianiu literackiej formy wypowiedzi. Można wyrazić pogląd, że „Sylwan” ma właściwy sobie nurt, utrzymuje się trwale w typie czasopisma, wynikającym z ideologii Towarzystwa, którego jest organem. Słuszność tego poglądu potwierdza zesta-

Charakter materiałów publikowanych w „Sylwaniu”

Charakter publikacji	Okres		
	1919—1939	1947—1954	1955—1970
	Liczby średnie dla rocznika		
Artykuły problemowe i przyczynki naukowe stanowiące 50—95% objętości czasopisma	28	33	69
Kronika	10	7	10
Z życia PTL	6	4	5
Różne doniesienia	12	4	9
Omówienia literatury	14	9	7*
Liczba autorów artykułów i przyczynków	22	33	79
Liczba artykułów o leśnictwie za granicą	1	1	5
Liczba prac zespołowych	0,18	0,5	8,5
Objętość rocznika w arkuszach wydawniczych	24,8	38,1	84,7

* Od 1950 r. drukowany jest w „Sylwaniu” Przegląd Dokumentacyjny Leśnictwa opracowywany przez Zakład Informacji Naukowo-Technicznej i Ekonomicznej IBL.

Do 1969 r. omówiono w „Sylwaniu” 3273 pozycje bibl. na 52 ark. wyd. Liczba omówień podana w zestawieniu dla okresu 1947—1970 r. dotyczy recenzji książek nadesłanych do czasopisma.

wienie procentowego udziału liczby prac z różnych działów leśnictwa i dziedzin z nim związanych (tab. 4).

Aby ułatwić ogólną charakterystykę czasopisma przyjęto uproszczony podział jego tematyki. Nie oparto go więc na określonym systemie klasyfikacyjnym, lecz ustalono empirycznie, biorąc za podstawę materiały publikowane w ostatnich 15 tomach „Sylwana”. Działy tematyczne uszeregowano według malejącej liczebności zaliczanych do nich prac, wyrażając ich udział w procentach ogólnej liczby prac ze wszystkich działów. W wyróżnionych 15 działach zarysowały się trzy grupy tematów o udziale: powyżej 9,5%, poniżej 9,5%, lecz powyżej 5% i trzecia grupa poniżej 5%. Z tak zestawioną tematyką okresu 1955—1969 r. porównano w tym samym uszeregowaniu tematykę czasopisma z okresów 1947—1954 i 1919—1939 r., co pozwala łatwo dostrzec różnice występujące w randze (tj. procentowym udziale) poszczególnych działów tematycznych w różnych okresach istnienia „Sylwana”.

Porównanie wskazuje, że w pierwszej grupie tematycznej stanowiącej we wszystkich trzech okresach bardzo wyrównany i dominujący udział (56,3% całości), zmiany po drugiej wojnie światowej wyraziły się we wzroście liczby prac poświęconych problemom drewna i techniki gospodarstwa leśnego. W okresie międzywojennym należały one, według przyjętych tu kryteriów, do drugiej (drewno) lub nawet trzeciej (technika) grupy tematycznej. Obecnie natomiast zmalał znacznie udział prac z zakresu hodowli lasu, a w mniejszym stopniu także i prac dotyczących przyrodniczych podstaw leśnictwa.

Prace z tych dwu dziedzin, stanowiące w okresie 1919—1939 r. łącznie 34% treści czasopisma, zawierały głównie elementy opisowe, powstawały w wyniku obserwacji, a w wyjątkowych tylko razach opierały się także na eksperymencie. Były one dziełem autorów głównie ze środowiska bota-

**Zestawienie tematyki omawianej w „Sylwaniu” w ostatnim 50-leciu,
wyrażone w procentach ogólnej liczby prac w poszczególnych okresach**

Zakres tematyczny	Okres		
	1919—1939	1947—1954	1955—1970
	Procent		
I. Przyrodnicze podstawy leśnictwa	17,0	15,6	15,2
ochrona lasu	12,0	8,0	12,2
drewno (użytkowanie, technologia)	6,5	11,8	10,0
hodowla lasu	17,0	10,4	9,7
technika gospodarstwa leśnego	4,0	10,1	9,5
Ogółem grupa I	56,5	55,9	56,6
II. Organizacja gosp. leśnego	12,4	6,0	7,1
historia leśnictwa	2,4	3,5	6,2
urządzenie lasu (i temat zbliż.)	10,0	6,5	5,7
ekonomika leśnictwa	7,3	3,1	5,6
informacje różne (leśnictwo za granicą)	2,8	10,8	5,5
Ogółem grupa II	34,9	29,9	30,1
III. Społeczno-polityczne i inne	0,5	3,5	3,4
sylwetki zasłużonych leśników	3,0	6,2	3,1
plantacje drzew szybko rosnących	0,3	1,0	2,8
dyskusyjne, zawodowe	4,5	3,5	2,5
produkcyjność gospodarstwa leśnego	0,3	—	1,5
Ogółem grupa III	8,6	14,2	13,3

ników i licznych autorów leśników-praktyków. W pracach z zakresu hodowli jako element nieodłączny występowało z reguły również omówienie nieskomplikowanych procesów technologicznych. Obecnie, przy wyraźnie mniejszym udziale tych prac, większość ich jest udokumentowana wynikami systematycznie prowadzonych badań.

Prace dotyczące procesów technologicznych, również z zakresu hodowli zaliczono do działu techniki gospodarstwa leśnego, którego udział zwiększył się więcej niż dwukrotnie. Druga wyraźna różnica w proporcjach, jakie cechowały tematykę przed 1939 r. i w PRL zaznacza się w dziale „organizacja gospodarstwa leśnego” i „urządzenia lasu”.

Wynikało to zapewne ze skomplikowanej struktury lasów prywatnych (ponad 60% powierzchni leśnej) z częstych zmian w organizacji, jak również z unowocześniania państwowej gospodarki leśnej, a w urządzeniu lasu — z istnienia dość licznych prywatnych biur urzędniowych.

Przegląd tematyki prac publikowanych w „Sylwaniu” w ostatnim półwieczu wykazuje stabilizację jej proporcji ilościowych. Bliższa analiza prac udowodniłaby niewątpliwie ich unowocześnienie, autorzy bowiem coraz powszechniej posługują się metodami naukowymi i statystyką matematyczną. Nie wystarcza to jednak do stwierdzenia, że czasopismo spełnia swoje zadania w sposób zadowalający. Olbrzymie zmiany, jakie się dokonały w ostatnim ćwierćwieczu, wielostronne rozszerzenie funkcji, jaką ma spełniać szata leśna kraju, przy jednocześnie wzrastającym zapotrzebowaniu na masę drzewną i zatrutowaniu środowiska przez przemysł, stawiają

przed leśnictwem nowe zadania. Do ich podjęcia i wykonania nie jesteśmy dostatecznie przygotowani.

W ostatnim ćwierćwieczu leśnictwo, jako gałąź gospodarstwa narodowego, nie zdołało uzyskać w kraju tego znaczenia, do jakiego stworzył podstawy Manifest PKWN. Zarówno podniesienie naczelnej dyrekcji lasów do rangi ministerstwa, jak i integracja leśnictwa z przemysłem drzewnym nie wyzwoliły leśnictwa z roli podporządkowanego innym resortom i niedoinwestowanego działu gospodarki narodowej. Obciąża to w znacznym stopniu wszystkich leśników i ich stowarzyszenia. W dziedzinie nauki nie tylko nie potrafiliśmy uzyskać środków na niezbędne wyposażenie pracowni badawczych, lecz usiłujemy także naginać planowanie i koordynację badań w leśnictwie do form odpowiadających specyfice badań przedsiębiorczych dla potrzeb przemysłu. Niedocenianie charakteru badań w dziedzinie produkcji opartej na wytwórczości sił żywej przyrody i związanego z tym innego ich rytmu, może wywołać raczej opóźnianie wyników i zmniejszenie ich efektywności.

Działalność istniejących w kraju innych stowarzyszeń zawodowych w leśnictwie daje Polskiemu Towarzystwu Leśnemu możliwość skoncentrowania się na jego głównym zadaniu wiązania nauki z praktyką. W zadaniu tym przypada „Sylwanowi” odpowiedzialna rola stworzenia na jego łamach warunków dla konfrontacji potrzeb życia reprezentowanych przez inżynierów z potencjalnymi możliwościami ich zaspokajania przez naukę. Czy będą to środki tradycyjne, zmodyfikowane do współczesnych warunków, czy zupełnie nowe, najskuteczniej może je zapewnić postęp nauki.

W najbliższej przyszłości, jak się wydaje, należy wzmocnić dwa zwłaszcza działy tematyczne, wymagające podjęcia lub nasilenia prac badawczych. Należą do nich: 1) defensywne działanie przeciw szkodom ze strony żywiołowo rozbudowywanego przemysłu, 2) rozwijanie we wszystkich dyscyplinach nauk leśnych prac nad wzmaganiem produktywności gospodarstwa leśnego, a w szczególności badania z zakresu selekcji drzew leśnych, eksperymentalnej ekologii i uprawy szybko rosnących gatunków drzew.

Wskazana wyżej rola „Sylwana” może mieć widoki powodzenia tylko wtedy, gdy autorzy, reprezentujący środowisko pracy badawczej, częściej i powszechniej niż dotychczas będą sięgać po tematy o aktualnym znaczeniu dla gospodarstwa. Podstawowe badania z zakresu leśnictwa nie powinny być, oczywiście, przez to ograniczane, one zapewniają bowiem postęp nauki, a ta — lepsze perspektywy gospodarstwa leśnego.

W wiązaniu nauki z praktyką bardzo ważna rola przypada leśnikom pracującym w lesie. Bez nich nie do pomyślenia jest budowanie lepszej przyszłości leśnictwa. Ich oddanie się sprawie postępu, zainteresowanie wynikami prac badawczych są źródłem inspiracji dla pracowników nauki. Od leśników-praktyków zależą korzyści, jakie wynikają z zastosowania wskazań nauki leśnictwa.

Wypełnienie zadań stojących przed leśnictwem wymaga także szerokiego upowszechnienia troski o las. Całe społeczeństwo powinno rozumieć warunki niezbędne do utrzymania lasów w stanie mogącym zaspokoić wszechstronne potrzeby gospodarstwa narodowego. Aby przybliżyć problematykę leśnictwa do społeczeństwa nadaliśmy jubileuszowemu zeszytowi „Sylwana” charakter informacyjny, przeznaczając ten zeszyt czasopisma dla szerszego kręgu czytelników.

LITERATURA

1. Bernal J. D. — Nauka w dziejach. Warszawa, 1957 r. PWN.
2. Bielański Kazimierz — O las polski. Warszawa, 1921 r.
3. Historia Polski — opr. zbior. pod red. T. Manteuffla. Warszawa 1958 r. Instyt. Historii PAN.
4. J. (Wojciech Jastrzębowski) — Hipolit Stefan Franciszek Cielecki. Warszawa 1863 r. Rocznik Leśny t. III cz. II.
5. Krajski Waclaw — „Sylvan” — pomnik polskiej kultury i polskiego leśnictwa. Warszawa, 1956 r., „Sylvan”.
6. Krajski Waclaw i Zabko-Potopowicz Antoni — Władysław Tyniecki (1883—1912). Warszawa, 1964 r. „Sylvan”.
7. Krzysik Franciszek — Działalność i perspektywy rozwoju PTL. Warszawa, 1963 r. „Sylvan”.
8. Miklaszewski Jan — Ogólny rzut oka na rozwój leśnictwa w Królestwie Polskim z XIX w. Lwów, 1907 r. „Sylvan”.
9. Mitteilungen über den Stand der Forstwirtschaft und Forstliteratur in Polen. Frankfurt a/M. 1861; Allg. Forst- u. Jagd-ztg.
10. Połujański Aleksander — O piśmie czasowym leśniczem. Warszawa, 1863 r. Rocznik Leśn., t. IV. cz. III.
11. Sokołowski Stanisław — Materiały do historii leśnictwa polskiego. Szkoła leśna w Warszawie w l. 1818—1832. Lwów 1905 r. „Sylvan”.
12. Zabko-Potopowicz Antoni — „Sylvan” warszawski a obca literatura leśna. Warszawa 1960 r. „Sylvan”.
13. Zabko-Potopowicz Antoni — Lasy i leśnictwo na Ziemiach Polski w pierwszej połowie XIX w. Warszawa 1956 r. „Sylvan”.

Краткое содержание

Рассматривается история возникновения и развития журнала на фоне политических и общественных отношений в стране. В первый период существования «Сильвана» — (1820—1831), благодаря сотрудничеству лесоводов работающих в Специальной Лесной Школе с профессорами Варшавского Университета, была успешно начата его деятельность путем распространения знаний о лесе и о совершенствовании ведения хозяйства его ресурсами.

После Ноябрьского Восстания политические отношения, сильно ограничивающие гражданские свободы, все более утрудяли условия работы журнала. В 1858 году это привело к прекращению его деятельности в Варшаве. Его деятельность была возобновлена после двадцати с лишним лет, в другом районе страны. С 1883 по 1939 год «Сильван» издавался во Львове. Как орган Польского Лесного Общества служил реализации инициатив предпринимаемых в целях заботы о состоянии польских лесов и распространения знаний о лесе.

С 1947 г. журнал выходит снова в столице, а с 1955 г. издается при финансовой помощи Польской Академии Наук.

В период 150 лет издано 114 ежегодников с общим объемом 3652 печатных листа. Из этого на период II Республики (1919—1940) — 14,8%. В последнем 25-лети (1947—1970) Польской Народной Республики журнал достиг высшего уровня своего развития и участие этого периода равняется 45,4% всего издательского достояния 150-летия.

Summary

The author discusses the history of creation and development of the magazine on the background of political and social relations in Poland. In the first period of appearing of "Sylwan" (1820—1831), owing to the collaboration of foresters lecturing in the Special School of Forestry with the professors of the University of Warsaw, the activity of the magazine was neatly started by spreading the knowledge of the forest and of advancement in the utilization of its resources.

Following to the November uprising, the political relations strongly restricted the civil liberty and made more and more difficult the conditions of work of the magazine. This led to the suspension (1858) of its activity in Warsaw. It was restituted after twenty five years in another part of the country. From 1883—1939 "Sylwan" issued in Lvov. As the organ of the Polish Forest Society, it was in service of realization of initiatives undertaken with the care of the state of Polish forests and of the propagation of forest knowledge.

Since 1947, the magazine issues again in the capital, and since 1955 it benefits by a grant of the Polish Academy of Sciences.

During the period of 150 years, 114 annual sets were issued, with total volume of 3652 printed sheets. 39,8 per cent of this volume falls on the time of dependence of Poland on the invader states (1820—1919), 14,8 per cent on the period of the 2nd Republic (1919—1940). During the last quarter of century (1947—1970) of the Polish People Republic, the magazine reaches its highest development and the part of this period amounts 45,4 per cent of the whole publishing output of the 150 years.